І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 251. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го ГРУДНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 30, 1959 No. 251. VOL. LXVI.

НІКСОН ПРОБУЄ БУТИ ПОСЕРЕДНИКОМ МІЖ СТАЛЕВАРНОЮ ІНДУСТРІЄЮ І РОБІТНИКАМИ

Президент спілки Об'єднані Сталеварні Робітники Америки Дейвід Дж. МекДоналд (праворуч) разом із правним заступником спілки Артуром Ґолдберґом, віце-президентом Говардом Геґом і скарбником І. В. Абелом перед переслуханням в справі останньої оферти сталеварних компаній у Вашинґтоні.

Вашинґтон. — Встановлена Президентом рада для розгляду і полагоди конфлікту у сталеварній індустрії втратила надію на можливість порозуміння між сталеварними компаніями і спілкою сталеварних робітників, вважаючи всі заходи в цьому напрямку безуспішними й даремними. Пробує бути посередником у цьому конфлікті і добиватися порозуміння між обидвома сторонами ще тільки віце-президент Ричард М. Ніксон, який тиждень тому відбув у своєму домі окрему зустріч із представниками спілки Об'єднані Сталеварні Робітники Америки і який рішений своє посередництво продовжувати. Постійний контакт у цій справі вдержує з Ніксоном секретар праці Джеймс П. Мічелл. Відіграє деяку ролю в цих спробах посередництва, здійснюваних Ніксоном, теж колишній губернатор нюйоркського стейту Томас Е. Дюї. Згадана вище рада відбула у понеділок, дня 28-го грудня переслухання представників обидвох сторін в справі запропонованої сталеварними компаніями „останньої оферти" і ствердила, що конфлікт в сталеварній індустрії замість вирівнюватися, далі поглиблюється, бо репрезентація спілки сталеварних робітників виступила дуже рішуче проти сталеварних компаній, обвинувачуючи їх у вводженні в блуд своїми пропозиціями щодо „останньої оферти" й у фальшивому їх пропаґуванні. Ведені радою для розгляду конфлікту в сталеварній індустрії переслухання мали б закінчитися вже найближчими днями, щоб ця рада мала змогу приготовити своє звідомлення для през. Айзенгавера, що мусить бути подане найдалі до дня 6 січня 1960 р. Голосування над „останніми офертами" індустрійних компаній встановлено на дні 11 до 13 січня і після того, якщо ці оферти не будуть прийняті, робітники мали б уже з днем 26 січня відновити свій страйк. Чи почнеться цей страйк у цьому дні і як він буде виглядати — покищо невідомо. Президент спілки сталеварних робітників Дейвід Дж. МекДоналд, виступаючи під час понеділкових переслухань у Вашинґтоні, заявив, що спілка ще не вирішила ні дати страйку ні того, як цей страйк буде ведений. МекДоналд натякнув на можливість, що генерального страйку не буде і що будуть страйкувати робітники тільки в деяких компаніях, щоб цим примусити інші компанії піти на бажані робітникам уступки. Остання оферта сталеварних компаній передбачає підвишку робітничих платень на 30 центів за годину, а робітники домагаються підвишки на 52 центи за годину.

Латинсько-американські держави запрошують до себе Айзенгавера

Ріо де Жанейро, Бразилія. — В дипломатичних колах міркують, що президент Айзенгавер після своєї поїздки по світі повинен також відвідати країни Латинської Америки, де він знайшов би щире прийняття. Відвідини Айзенгавера скріпили б престиж ЗДА в південно-американських державах, і були б явним доказом на те, що ЗДА дійсно бажають приязни з Латинською Америкою. В політичних колах твердять, що південно-американські держави крім матеріяльної допомоги хотіли б побачити ще і той політичний та психологічний жест, яким була б поїздка Президента по країнах Латинської Америки. Один політик-ветеран у Бразилії сказав: „Ви, американці, мусите знати, що ми подібні до жінки, і бажаємо вашої уважности і любови, а не тільки ваших грошей". Колюмбійський міністер закордонних справ Хуліо С. Турбай Аяля сказав у Ріо де Жанейро, що візиту президента Айзенгавера прийняли б із симпатією і зацікавленням, бо особисті зустрічі мають велике значення в дипломатичних відносинах.

Рокефеллер рішуче відмовляється від президентури

Олбані, Н.Й. — Внаслідок того, що в часописах появилися були коментарі і передбачення про те, що нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер таки дасть себе переконати до кандидатури на віце-президента, — він 28-го грудня рішуче заявив, що його давніша заява в цій справі є невідкличня, і він не буде кандидатом на віце-президента, хоч буде підтримувати Ричарда М. Ніксона, коли той буде найменований на кандидата на президента. Рокефеллер заявив, що це його остання заява в цій справі, і що він говорить про це тому, щоб ніхто не робив собі непотрібних надій. Нюйоркський губернатор гадає, що він краще може служити країні на пості губернатора як на становищі віце-президента, який не виконує жадної відповідальної адміністративної праці, хіба деколи репрезентативну. Рокефеллер був проти кандидатури на віце-президента ще тоді, коли був не зрезиґнував з амбіцій бути кандидатом на президента в 1960 році.

Секретар здоров'я Флеммінґ готов кандидувати на віце-президента

Вашинґтон. — В республіканських політичних колах столиці говорять про те, що секретар здоров'я д-р Артур С. Флеммінґ готов бути кандидатом на віце-президента в 1960 році, коли б його тільки вибрали на те становище. Сам Флеммінґ не заявився явно за те, що він буде кандидувати, але він не заперечував цього своїм приятелям. Дехто гадає, що Флеммінґ радо кандидував би з віце-президентом Ричардом М. Ніксоном, з яким він часто займає те саме становище в кабінеті Президента. Флеммінґ працює з Айзенгавером тільки півтора року, його політичний вплив залежатиме від того, що йому вдасться здійснити з широкої програми нових проєктів під час нової сесії Конґресу, яка починається 6-го січня. Якщо він до липня 1960-го року зможе на республіканській конвенції в Шикаґо виказатися успіхами, то дуже можливе, що його запропонують на кандидата на віце-президента. Флеммінґ вносить законопроєкт про лікарську опіку для тих, що дістають пенсії з соціяльного забезпечення, про допомогу старим, сліпцям і потребуючим та про кращу контролю харчів й ліків.

Совєти купують в Америці машини для цілої нової текстильної фабрики

Москва. — Консорція понад 40 американських компаній підписала з Совєтами умову на постачання машин, потрібних для вивінування і влаштування цілої нової великої текстильної фабрики в Калінінґраді, в половині дороги між Ленінградом і Москвою. Кошти трансакції обраховані на 30,000,000 долярів. Американська консорція зобов'язалась заінсталювати машини, що охоплюватимуть 50,000 веретен. У сумі 30 мільйонів долярів включено й кошти будови фабрики. Американську консорцію репрезентує Інтертекс Інтернешенел з Ню Йорку. Переговори велись від квітня 1958 року. Будова фабрики і все її вивінування мають бути закінчені в першій половині 1961 року. Совєти хотіли спершу дістати в Америці довготерміновий кредит для закупна тієї фабрики, але вкінці погодились заплатити готівкою у сплатах. Переговори в цій справі почались після того, як група совєтських фахівців оглянула цілу низку американських текстильних фабрик та фабрик прядільних машин. У тій новій фабриці мають виробляти матеріяли з вовни, бавовни, шовку й фібри.

Сніговії, мряка та ожеледа утруднюють комунікацію

Ню Йорк. — 28-го грудня в стейтах Кензас, Південна Дакота, Мізурі, Небраска і Айова сильні сніговії припинили були зовсім колову комунікацію, а численні авта й автобуси були затримані на шляхах. В Расселі, Кензас, 100 осіб переночували в автобусах на автостраді, засипані снігом. У Мерівіллі, Мізурі, понад 100 осіб мусіли затриматися в готелі, бо не могли рушитися з тієї місцевости внаслідок заметіль. В Міннесоті віяли сильні буревії, а північній частині нюйоркського стейту внаслідок снігу і морозів перервані електричні проводи і деякі місцевості не мали світла. У східніх стейтах, в тому і в районі нюйоркської метрополії густа мряка припинила рух на летовищах, а на автострадах зменшено дозволену швидкість, бо внаслідок мряки видимість виносила зеро. Коло Савт Брунсвіку в зударі авт були поранені 11 осіб, з того 6 осіб відослано до шпиталю. Їзда утруднена, бо робиться ожеледа на шляхах. Бюро погоди обіцяє кращу погоду в найближчому часі.

Ню Йоркові загрожує на Новий Рік страйк на підземках і автобусах

Ню Йорк. — Населення цього 8-мільйонового міста турбуються тим, що на сам Новий Рік має початися страйк робітників, які працюють на міських підземках і автобусах, який спаралізує життя цього міста під час триденних вакацій у зв'язку з Новим Роком. Дотеперішні переговори не довели до порозуміння, і страйк має початися вже в першій мінуті по 12-ій годині півночі з 31-го грудня на 1-го січня 1960. Переговори продовжуються цілий час, але не є відомо, чи вдасться прийти до порозуміння, бо місто не хоче дати такс підвищення платні, якого домагається Спілка транспортових робітників.

Економісти передбачають 515-більйонову продукцію в 1960 році

Ню Йорк. — Група 15-ох відомих економістів, які брали участь у зборах Ради Крайової Промислової Конференції, передбачають, що цикл росту американської економіки буде продовжуватися і в 1960-му році. В першій половині 1960-го року економіка має збільшуватися на 5 відсотків в порівнянні з 1959 роком і становитиме коло 505 більйонів долярів, а в другій половині 1960 темпо росту має дещо сповільнитися і при кінці року крайова продукція має становити коло 515 більйонів долярів. Розуміється, що не береться до уваги можливости продовження страйку сталеварів, який готов початися 26-го січня, якщо не дійде до заключення контракту. В 1960 році мала б бути стабільність у гуртовних цінах, а індекс цін на консумпційні товари мав би збільшитися в цілому році тільки на один відсоток.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар Білого Дому** Джеймс С. Гаґерті повідомив, що перед Різдвом Нікіта Хрущов окремим літаком прислав для внуків президента Айзенгавера дарунки — ляльки і ведмедики. Президентові Хрущов прислав прикраси на ялинку і 41 дерево для його фарми в Ґеттисбурґу, Па.

● **Уряд Іміграції і Натуралізації** стверджує, що цього року 105,000 імігрантів стали американськими громадянами, в 1958 — 119,000, а в 1957 році — 138,000. Цей самий уряд обрахував, що в ЗДА живе ще 265,000 імігрантів, які мають дані на те, щоб дістати американське громадянство, але ще його не мають. Найбільше нових громадян мають стейт Ню Йорк, Каліфорнія, Мишиґен, Іллиной, Ню Джерзі і Пенсилвенія.

● **В суботу 26-го грудня** в ріці Іст Рівер, в Ню Йорку, знайшли тіло 70-річного мадярського ґрафа Ґези Естергазі, який працював на кораблі „Сі Овл" і пропав ще у вівторок 22-го грудня. Лікар ствердив, що він згинув внаслідок утоплення. Граф Естергазі належав до протикомуністичної еміґрації, і його зникнення викликало різні здогади. Причина його смерти устійнюється.

● **Клівлендський мільйонер** Сайрус С. Ітон 27. грудня відзначив своє 76-річчя. З цієї нагоди дістав він побажання від совєтського прем'єра Нікіти Хрущова та совєтського міністра рільництва Владіміра Мацкевіча, які під час відвідин у ЗДА гостювали в американського мільйонера.

НА ВАКАЦІЯХ В ОҐЕСТІ

През. Айзенгавер із своєю дружиною виходить з літака в Оґесті в Джорджії, де він відпочиватиме аж до відкриття Конґресу.

Хрущов хоче продовжувати пропаґанду щодо розброєння на Паризькій конференції

Москва. — За голосами совєтської преси, Нікіта Хрущов плянує натискати на трьох західніх учасників конференції „на вершинах", що має відбутись весною 1960 року у Парижі, щоб вони почали детально розглядати його плян „загального й тотального" міжнародного розброєння, що він його представив був 17-го вересня цр. р. на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй. Московська „Правда" пригадує, що цей плян пропонував перевести таке загальне і повне розброєння протягом чотирьох років, а тим часом три місяці вже минули й нічого не сталося. „Це не вина Совєтського Союзу" — облудно заявляє „Правда", промовчуючи, що всі західні держави оцінили відразу плян Хрущова, як практично безвартну пропаґанду. Якщо здійсниться передбачування західньої пресою — на основі совєтських голосів — що Хрущов захоче присвячувати цій справі найбільше уваги на конференції „на вершинах", то це буде доказ, що він не хоче, щоб на тій конфеернції поладнано будь-що позитивне і конкретне. Західні лідери віддавна рішили, що найкращий і єдиний форум для розмов на тему міжнародного розброєння — це 10-членна Комісія, вибрана для цієї справи. Все ж, формально справа міжнародного розброєння стоятиме, мабуть, як перша на денному порядку Паризької конференції „на вершинах".

В Іраку почався великий політичний судовий процес за замах на прем'єра

Баґдад. — 57 скованих обвинувачених стануло перед військовим трибуналом в столиці Іраку Баґдаді у зв'язку з атентатом на прем'єра Іраку ґенерала Абдула Карім Кассіма 7-го жовтня 1959 р., в якому поранено його револьверовими стрілами. Процес має велике значення тому, що уряд Іраку хоче доказати що найбільший її теперішній ворог — З'єдинена Арабська Республіка, яка затіяла була ту змову. 21-річний студент Шакер Гелайва зізнав, що він дістав доручення виконати атентат безпосередньо від міністра внутрішніх справ Сирії, що є тепер складовою частиною З'єдиненої Арабської Республіки, полк. Абдел Хаміда Серрая, який заявив йому, що зараз після вбивства прем'єра Кассіма вмаршує до Іраку „визвольницька армія" З'єдиненої Арабської Республіки. Інший обвинувачений студент, Замеер Азіс Наєм, признався, що він стріляв до прем'єра Кассіма та назвав ще п'ятьох інших виконавців атентату. Він потвердив теж, що змова прийшла від З'єдиненої Арабської Республіки. Один з оскаржених, арабський інженер з освітою, що її дістав в ЗДА, відкликав свої попередні зізнання, що їх склав, мовляв, щоб оминути тортури. Водночас проголошено підписання між СССР і Іраком договору про заснування в Іраку 10 великих вишкільних центрів, де совєтські інструктори і різні „специ" переводитимуть вишкіл у справах радія, телекомунікації, хліборобства, електрівень, залізничого руху, будови шляхів і машин та летунства. У цих центрах будуть навчатися 4,000 іракських арабів.

Суд в Індонезії над американським летуном підсилює кампанію проти ЗДА

Якарта. — Аллен Лоренс Поп, 31-річний американський пілот, ветеран Корейської війни, станув перед військовим індонезійським судом в Якарті під закидом скидання бомб на цивільне населення під час минулорічної громадянської війни в Індонезії. Його літак збили в травні 1948 року і від того часу він перебуває у в'язниці, без права комунікуватись із світом. Йому відмовлено право покористуватись американським адвокатом і суд призначив йому адвоката з уряду. Той негайно піддав під сумнів право індонезійського суду судити Попа, як звичайного злочинця, та зажадав ставитись до нього, як до воєнного полоненого. Прокуратура і вся ліва індонезійська преса домагаються кари смерти для того американського летуна, що сприяв партизанам, які боролись проти комунізуючого уряду президента Сукарна. Комуністи і їх поплентачі розпалюють зумисне протиамериканську кампанію, щоб відвернути увагу громадянства від останнього конфлікту Індонезії з комуністичним Китаєм з приводу акції індонезійського уряду проти китайських купців. За твердженням західніх кореспондентів, сам уряд використовує цей процес, щоб ніби доказати ним китайським комуністам, що Індонезія дійсно „невтральна" і „не продалась Америці", як твердить комуно-китайська демагогія.

● **Голова наукового відділу** Федеральної Торговельної Комісії Фред В. Айріш заявив, що незабаром урядові чинники мають виготовити поліпшену стандартну систему для визначення кількости нікотини в цигарках. Науковий відділ при цій комісії перевіряє правдивість реклям в радіо і телевізії про нові ліки і косметику.

АЙЗЕНГАВЕР ВІДБУВАЄ НАРАДИ В СПРАВАХ ПОЛІТИКИ Й ОБОРОНИ

ПРЕЗИДЕНТ ПОГОДЖУЄТЬСЯ, ЩОБ КОНФЕРЕНЦІЯ НА ВЕРШИНАХ ПОЧАЛАСЯ В ПАРИЖІ 16-го ТРАВНЯ

Оґеста, Джорджія. — У вівторок 29-го грудня президент Айзенгавер, який тут перебуває на відпочинку після недавньої довшої поїздки по світі, почав тут наради з членами свого уряду, помічниками і дорадниками в актуальних справах міжнародної політики та оборони. Попереднього дня Президент розмовляв телефоном з державним секретарем Кристіяном Гертером у Вашинґтоні та погодився, щоб плянована від довшого часу зустріч „на вершинах" голів урядів західніх великодержав з совєтським диктатором Нікітою Хрущовим відбулася в Парижі, починаючи 16-го травня. Ця дата зустрічі є тепер — згідно з заявою пресового секретаря Білого Дому Гаґерті — предметом обмірковування в Лондоні і Парижі та вона буде запропонована Хрущову, якщо західні уряди на неї самі погодяться. Початково пляновано відбути цю зустріч з кінцем квітня, але Хрущов пропонував відбути її раніше або пізніше з уваги на большевицьке святкування 1-го травня. В нарадах з Президентом в Оґесті беруть участь, крім Президента і державного секретаря Гертера, заступник державного секретаря Даґлес Діллон, секретар оборони Томас Ґейтс, голова об'єднаних шефів штабу ген. Натан Твайнінґ, голова Комісії Атомової Енерґії Джан МекКон, представник ЗДА на атомовій конференції в Женеві Джеймс Водсворт, дорадники Президента в справах міжнародної безпеки Ґордон Ґрей і в справах наукових дослідів Ігор Кістяковський та інші. Одною з головних справ, що її розглядається на цій конференції, є справа дальших пробних експльозій атомових і водневих бомб, що їх Америка була добровільно припинила на час, що кінчиться разом з цим роком в найближчий четвер. Пресовий секретар Білого Дому, Джеймс Гаґерті, інформуючи про скликані Президентом наради заявив, що вони будуть відноситись до „міжнародного і оборонного секторів", при чому окремо буде обговорена справа „переговорів, що ведуться в Женеві". Це торкається згаданої Женевської конференції в справі припинення дальших атомових і водневих пробних експльозій. Учасниками Женевської конференції є ЗДА, Англія і СССР і вона триває від 30 жовтня минулого року — все ще без успіху. ЗДА й Англія припинили тимчасово переводження будь-яких атомових експериментів. Востанніє ЗДА заявили, що припинюють їх до кінця 1959 року, себто цей термін минає в четвер цього тижня. Ото ж нарада під головуванням Президента має вирішити і цю важливу справу. Женевська конференція була перервана перед святами Різдва і буде продовжуватись знову від 12 січня 1960 року, стрічаючи найбільшу трудність у небажанні Совєтів встановити таку міжнародну контролю, яка внеможливила б Москві зламання договору і переводження атомових дослідів крадькома. На конференції в Оґесті мали обмірковувати теж справу міжнародного розброєння з погляду інтересів З'єдинених Держав. Від 15 березня 1960 року мають розпочатись в Женеві наради 10-членної Комісії розброєння, покликаної чотирма великодержавами на базі „паритету": 5 членів із західніх держав і 5 комуністичних.

Франція перевірює своє відношення до інтеґрації збройних сил в НАТО

Париж. — Французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль заявив у парляменті в минулий понеділок 28-го грудня ц. р., що французький уряд готов взяти під увагу спільну летунську оборонну систему в рямцях збройних сил Північно-атлантійського пакту (НАТО), розуміючи під цим включення французької радарної системи під командування НАТО. Однак Кув де Мурвіль заявив, що Франція надалі має поважні застереження проти підпорядкування свого летунства командуванню НАТО. Він боронив становище, прийняте президентом де Ґолем проти так званої інтеґрації збройних сил членських держав НАТО тим, що Франція має свої окремі оборонні інтереси і зобов'язання супроти своїх заморських посілостей: мовляв, вона втримує збройні сили в Альжирі, в африканських посілостях та на Мадаґаскарі, а ті терени не є охоплені оборонною системою НАТО. Кув де Мурвіль заявив, що справа тісної співпраці французьких збройних сил з НАТО є предметом обмірковування групою військових фахівців НАТО у Вашинґтоні і що „протягом найближчих місяців" напевне буде виготовлений „договір про співпрацю між Францією і НАТО в ділянках оборони. Французький міністер закордонних справ стрінувся в парляменті — за твердженням американських кореспондентів — з холоднішою і критичнішою атмосферою, ніж звичайно, бо престижева політика де Ґоля, яка спричинює дисонанси з ЗДА і загрожує навіть відкликанням американських військ з Европи, викликує невдоволення серед самих французьких військових кіл та серед французьких політичних кол, свідомих тісної залежности безпеки Франції від союзу з З'єдиненими Державами.

У СВІТІ

● **У Лондоні** помер минулого тижня на 78-му році життя лорд Галіфакс, колишній віцекоролем Індії, амбасадор у Вашинґтоні, секретар закордонних справ Англії та президент у двох каденціях палати лордів. Галіфаксові закидали підписання угоди з Гітлером у Мюнхені в 1938 році, яка заохотила німецького диктатора до війни в 1939 ці.

● **Ген. Чанґ Чіх-чунґ**, що був колись міністром у національному уряді Чіянґ Кай-шека, а за громадянської війни перейшов до комуністів і є тепер членом Військової Ради в Пейпінґу, вислав запрошення віцепрезидентові вільного Китаю на Формозі, генералові Чен-ченґові і синові Чіянґ Кай-шека, генералові Чіянґ Чінґ-куо, відвідати Пейпінґ. Запрошені публічно вилаяли його, як ренеґата і підніжка комуністів.

● **У Західній Німеччині** виплачено всім робітникам і службовцям під Різдво так звану 13-ту місячну платню. Деякі працедавці виплатили також різдвяні додатки — по 10 марок на кожну дитину працівника. Пересічно кожний робітник і службовець у Західній Німеччині дістав різдвяний додаток і висоті $35.

● **Капітан Пітер Тавнсенд**, 45-річний англійський летун, за якого не захотіла вийти заміж англійська княжна Марґарита, одружився в Бельгії з 20-річною донькою багатого промисловця, Марією Люс Жамань. Вони були знайомі, коли Марія мала ще 15 років, а в минулому році вона подорожувала з ним по світі, як його секретарка.

● **В Англії** проголошено винахід нового ліку, сильнішого і кращого, як пеніцилина. Новий лік названо „сефальоспорін Сі", і він має ту прикмету, що вбиває також ті бактерії, що їх не всилі вбити пеніцилина. Одним із винахідників цього ліку є сер Говард Флорі, англієць австралійського походження, винахідник пеніцилини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Заява Рокефеллера

В суботу 26-го грудня нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер проголосив заяву, що він рішив не кандидувати на пост президента країни у виборах, що відбудуться в листопаді 1960-го року, і подав мотиви свого рішення. Ці мотиви мають велике повчальне значення для кожного, хто займається суспільними справами і сам грає в них відповідну ролю, бо, хоч вони стосуються до найвищої національні і персональної справи, якою, без сумніву, є в американському житті кандидатура на президента країни, це тим більше насуває добрі паралелі для кожної людини і кожної спільноти в усіх публічних справах. Це стосується, зокрема, до двох головних моментів у заяві Рокефеллера: персональної відповідальности і заклику до постійної національної самоперевірки.

Свою персональну відповідальність Рокефеллер з'ясовує в двох напрямках. Перший — це обов'язки, сполучені з тим поблічним постом, який він тепер займає, себто обов'язки губернатора нюйоркського стейту. На цей пост обрав його нарід, і тепер, якби він рішився кандидувати на президента країни, це вимагало б від нього стільки часу і уваги, що в передвиборчому періоді він мусів би обов'язки губернатора в більшій чи меншій мірі занедбати. До того ж, його губернаторська каденція в 1960-му році ще не закінчується. Другий — це необхідність боротьби за кандидатуру всередині самої Республіканської партії. Правда, не бракує голосів, що одною з причин його відмови кандидувати — є велика правдоподібність, що кандидатури він не здобув би в змаганні з віце-президентом Ніксоном, якого підтримує провід партії. Але це не поменшує вартости і Рокефеллерового вияснення, що його боротьба за кандидатуру не скріпила б, а поставила б вигляди партії на перемогу в самих виборах. „Відповідальність громадянина на національну скалю... набирає зокрема сміливої і вимовної форми в обставинах, коли наша нація стоїть в обличчі проблем і викликів дійсно історичних розмірів і поваги", — ствердив Рокефеллер на початку своєї заяви, яку можна вважати за приклад персональної відповідальности кандидата не тільки на найвищий пост країни, але й на кожне суспільне становище.

Проте, за найважливіше в заяві Рокефеллера можна назвати те, що стосується до спільної відповідальности за уряд та долю країни і його заклик до постійної самоперевірки в цьому уряді і політиці. Рокефеллер у першу чергу стверджує, що він є республіканець, і не залишає жадного сумніву, що саме цю партію він уважає за найкращу і гордиться своєю приналежністю до неї. А проте, він вважає також за найкращу двопартійну американську систему, і стверджує, що ми „живемо в добі, яка ставить виклик" і такому урядові, як його має Америка, і такій двопартійній системі, якою вона користується. Тому він вважає, що „в такій добі жадна з наших великих партій не може мати надії, що вона спроможна зустріти проблеми і нагоди майбутнього виключно плянами й програмами минулого", отже треба нових програм, нових рішень і нових девіз у сенсі реалізму і доцільности. „Коли мова про нашу країну, — твердить Рокефеллер, — то національні і світові проблеми, які стоять перед нами, криють у собі заповідник загрози і надії, небезпеки і нагоди. Ми всі знаємо засяг цих проблем: світова політика, військова оборона, економічний ріст, виховне вдосконалення, расові відносини, соціяльні потреби, публічна мораль. Жадна з цих ділянок не терпить самозадоволення щодо майбутности. Кожна з них вимагає критичного розгляду. Така перевірка мусить бути повна і далекозора. Бо такі часи, як наші, вимагають глибокої і постійної національної перевірки".

Твердження і рекомендації Рокефеллра можна в цілости і живцем перенести й на життя нашої суспільности. Бо хоч від них і не залежить те фатальне бути чи не бути світові, що залежить від американської крайової політики, однак від них залежить бути чи не бути нашій спільноті, що для нас може бути рівнозначне з бути чи не бути світові.

Різдво і московські лицеміри

Рекорду лицемірства і забріханости добилося московське радіо, передаючи напередодні Різдва Христового... різдвяні побажання для різних країн і народів світу, в тому числі й для американського народу. З голосників московського радіо такі побажання пролунали вперше за сорок три роки існування совєтського режиму, і з цього факту дехто хотів би робити далекойдучі, але цілком неоправдані висновки.

Загальні побажання „щонайкращих і радісних Різдвяних Свят і щасливого Нового Року", передавані через московське радіо всіма мовами світу, були супроводжені спеціяльними „посланнями", що їх виголошували совєтські „релігійні провідники". Для американського народу передавав таке „різдвяне послання" голова Російського Союзу Баптистів Яков Жідков. Він закликав американців молитися за дальше зближення й дружбу між Совєтським Союзом та ЗДА і за загальне роззброєння, а водночас протестувати проти злочинних дій прихильників війни. Для Фінляндії московське радіо передало окрему... різдвяну молитву. Спеціяльні побажання передано для Нової Зеляндії й Австралії. Не знайшло московське радіо „добрих слів" тільки для канцлера Західньої Німеччини Конрада Аденауера, якого затавровано як „безсоромного наклепника" за те тільки, що він у своєму різдвяному посланні виступив з вимогою справедливости і свободи для 17 мільйонів німців, поневолених комуністичним режимом у Східній Німеччині.

Вже само тільки це „таврування" Аденауера, як і не підкреслений в західній пресі факт, що всі „різдвяні привітання" Москви були передавані тільки чужоземними мовами для західнього світу, виявляють чисто пропагандивний їх характер. А до якого вершка забріханости дійшла Москва в своїй пропаганді, про це може свідчити те, що саме напередодні Різдва вся совєтська преса, включно з офіційними органами партії і уряду „Правдою" й „Ізвєстіями", не тільки розвинула антирелігійну пропаганду, але й повела широку кампанію проти самої ж таки офіційної в СССР Російської Православної Церкви, обвинувачуючи її, з одного боку, в „розгнузданому антидемократичному централізмі", а то й „диктаторстві" у внутрішньо-церковному житті, а з другого — в толеруванні... оргій по монастирях і т. п. На сторінки „Ізвєстій" витягнуто навіть одного із професорів Ленінградської Духовної Академії, щоб він доводив, що російське „православіє — це найбільш відстала у науково-прогресивному відношенні церква поміж усіма християнськими церквами світу".

Нагінка і знеславлювання московської православної Церкви в самому Совєтському Союзі і водночас із цим примушування церковних провідників виступати з різдвяними посланіями до світу із закликами посилювати мир і дружбу із Совєтським Союзом — це ще один із яскравих прикладів совєтської аморальности і безоглядности в міжнародних взаєминах.

Юрій Таркович

ВІЛЬНА І КОМУНІСТИЧНА НІМЕЧЧИНА

Німці мають не абияке щастя в нещасті. Гітлерівська диктатура та викликана Гітлером у змові зі Сталіном війна і поразка у тій війні залишили цю висококультурну індивідуальну країну в повних економічних і моральних руїнах майже без надії на швидку відбудову. Пляни західніх альянтів були спрямовані на остаточне знищення колись могутньої німецької промисловости. Одначе, у великій мірі завдяки Москві, західні альянти мусіли перевірити свої настанови супроти Німеччини, зрозумівши, що без неї континентальна Европа не зможе боронитися проти комунізму. Німці збагнули політичну ситуацію, позбулися нацизму, закотили рукави і взялися до праці, наслідки якої здивували ввесь світ і самих німців. Тепер Західня Німеччина знову на висоті цивілізації, її індустрія найпотужніша в усій вільній Европі, а армія незадовго буде найсильнішою в Західній Европі — завдяки оборонним заходам вільного світу.

Невирішеним питанням є об'єднання, і все виглядає так, що на нього прийдеться ще дуже довго чекати. Існують два німецькі уряди, один, вільний, у Бонні, другий, сателітній у східньому Берліні. Але суперництво між двома урядами відбувається не в площині політично-дипломатичній, як дехто гадає. Ані в Німеччині, ані в інших країнах західньої Европи ніхто не вважає той сателітний уряд репрезентантом всього чи навіть частини німецького народу. Суперництво виявляється на далеко ширшій і важливішій базі — світоглядово-ідеологічний. Уряд в Бонні—це справжній репрезентант типових західніх форм вільного економічного життя і політичної демократії. Соціяльно-політичний устрій Схід. Німеччини — це заперечення західньої цивілізації, вільної культури і економіки. 70 мільйонів німців кожного дня мають нагоду переконатися у величезній перевазі західньої системи над комуністичною, бож у мільйоновому Берліні зокрема в його західній частині, тепер найцікавішому в світі місті, майже вільно зустрічаються антагоністичні світи.

Усім німцям на заході і сході тієї країни добре відомо, що в Західній Німеччині людина має повну свободу, а під комуністами свободи немає. Відомо й те, що за західньо-німецьку марку можна купити в два рази більше, як за марку східньо-німецьку, і що в Західній Німеччині крамниці повні всяких товарів, а в східній товарів постійно бракує, а ті, що є, низької якости. Але що найбільше вражає обсерваторів — це болюча соціяльна несправедливість, яка панує в комуністичній частині Німеччини.

Заробітна платня робітників та службовців в основному однакова в обох Німеччинах, лише, як сказано, на заході за ту платню можна купити куди більше, як на сході. Але разюча несправедливість полягає в тому, що робітники та службовці платять у капіталістичній Західній Німеччині менші податки як у так званій соціялістичній Німеччині. Наприклад, робітник фахівець, що заробляє місячно 700 марок і має на своєму утриманні дружину і трьох дітей, в Західній Німеччині не платить жадних податків. Зате робітник у комуністичній Німеччині з таким самим заробітком і з такою самою родиною мусить платити 738 марок податку на рік. Бездітне подружжя при місячному заробітку 400 марок платить в Західній Німеччині 4 марки місячного податку, а таке саме подружжя при такому самому заробітку в Східній Німеччині — 28 марок, тобто в 7 разів більше. Зате особи з високими заробітками, платять у комуністичній Німеччині менші податки, як в Західній Німеччині. Наприклад, західньо-німецький міністер із свого місячного заробітку 4.000 марок платить 1.317 марок податку, а німецький комуністичний міністер з тим самим заробітком — 800 марок.

ЗДА ведуть переговори про співпрацю у висиланні сателітів

Вашингтон. — Заступник адміністратора космічних просторів д-р Г. Л. Драйден повідомив, що представники ЗДА переговорюють із представниками 12-ох чужих держав про можливість співпраці в ділянці висиланих в космічні простори сателітів та дослідних ракет. Якщо ці переговори закінчаться успіхом, то можна буде вичитати в часописах за кілька років, що випущено довкола Землі чи Місяця сателіт „випродукований в Японії", або „мейд ін Брітен", але випущений у ЗДА. Ці переговори є вже майже на закінченні з Англією і Канадою і продовжуються з іншими державами. Ціль цієї співпраці така, — щоб використати наукові і технічні сили в інших країнах і технічні можливості ЗДА. Досі висилання ракет і сателітів відбувалося як змагання між двома державами ЗДА і СССР, а тепер американська адміністрація космічних просторів хотіла б цю наукову працю зробити міжнародною.

Журнал „Коммонвіл" про вибір католика-президента ЗДА

Ню Йорк. — Римокатолицький журнал ‚Коммонвіл' стверджує, що католицька гієрархія в ЗДА не є зацікавлена в тому, щоб на президента цієї країни був вибраний католик, але пересічні американські католики радо прийняли б той факт, коли б по раз перший в історії ЗДА католик був вибраний на провідника цієї країни, бо це свідчило б, що спростовано ту думку, яка панує в деяких головах, що католик не може бути президентом. „Для католиків відновлена дебата про президента-католика актуалізує давню справу: чи і надалі католик або жид тільки мусить бути свого роду громадянином другої кляси".

НА ТЕМИ ДНЯ

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ЗА КОРДОНОМ

Після закінчення другої світової війни за кордонами ЗДА опинилися десятки більйонів долярів, що їх американський уряд видавав на допомогу заморським державам, на утримання своїх військ в чужих країнах та на купівлю товарів. Американські фірми вкладають великі суми грошей за кордоном, збільшуючи відплив долярів із ЗДА.

Правда, поважна частина долярів вертається назад, бо й чужі держави купують товари в ЗДА, за які платять здебільша американською валютою, а також закордонні капіталісти вкладають свої долярові запаси в цій країні у формі інвестицій. Але в останніх роках доляровий рух між ЗДА і закордоном був дефіцитовий.

У 1956 році надвишка в торговельному обороті з закордоном становила 4,600,000,000 долярів, і ця поважна сума бодай частинно компенсувала ті суми, які титулом різних американських зобов'язань відпливають за океан.

Але вже в 1958 році із ЗДА вийшло долярів на 3,400,000,000 більше, ніж вернулось. Сподіваються, що цього року доляровий дефіцит дійде до 4,000,000,000 долярів, хоч в загальному він виявляє тенденцію до зменшування, бо заприязнені країни починають збільшувати свої закупи в ЗДА, а імпорт майже не збільшився: в другій чверті цього року становив у річному відношенні 15,700,000,000 долярів, а в третій чверті — 15,800,000,000 дол.

Одначе за кордонами ЗДА знаходиться все ще стільки долярів і цінних паперів, що чужинці могли б викупити за них все золото, яке знаходиться в урядовій скарбниці. Правда, чужинці не мають права купувати золото в ЗДА, так само, як не можуть цього робити й громадяни цієї країни. Але чужинці можуть це робити в такий спосіб: продавати американські цінні папері за доляри, ті доляри обмінювати на свою валюту в своєму державному банку, і тоді закордонні уряди за ті доляри мають право без обмеження купувати у Вашингтоні золото по урядовій ціні 35 долярів за унцію.

Співробітник пресової агенції Юнайтед Прес Інтернешенел Елмер С. Валцер заявляє, що в практиці це є річчю неможливою, щоб закордон міг викупити все американське золото, яке становить 19,478,000,000 дол., або 49 відсотків світового запасу. Неможливе, щоб усі власники ощадностей нараз позабирали з банків свої вклади, і банки залишилися пусті.

Але можливою є небезпека з того факту, що закордон має багато американських долярів і цінних паперів. Коли б відсотки від ощадностей у ЗДА зменшилися, або коли б відсотки від ощадностей закордоном збільшилися, тоді закордонні щадники воліли б мати свої гроші в банках закордоном, і чужі уряди мали б тоді в руках 19 більйонів долярів. Це значить могли б викупити все золото у Вашингтоні.

З усього цього виходить, що в ЗДА надто низьких відсотків від щадничих вкладок не може бути, хоч дехто домагається легкого кредиту.

Втеча поважної кількости золота із ЗДА мала б велике психологічне значення, пошкодила б ЗДА в закордонній торгівлі і спричинила б втечу від доляра на домашньому ринку. Тому то й робляться всі необхідні заходи, щоб до цього не допустити.

ПОНАД СЕЛАМИ...

Понад селами срібний полин.
Може — від радости,
може — від місяця.
Слово болюче — Волинь
У серце ніяк не уміститься.

Як тиша селянських церков.
Як хід подорожнього діда.
На устах перекусаних — кров.
Над Почаєвом —
Соняшна Діва.

І очі стуливши від крику
Хтось житами біжить, як дитя.
Руки здіймають каліки
І печатають знов до лиця.

І сунеться хтось на колінах.
Звірі нюхають ніч Твою,
Що вслухає в нестямних
Волинях
Віщого птаха — сову.

ІВАН КОРОВИЦЬКИЙ

УНРАДА, КОНСОЛІДАЦІЯ І СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ В ОЦІНЦІ ПРЕДСТАВНИКА ПУН

Член Проводу Українських Націоналістів (солідаристів під проводом полк. А. Мельника) інж. Осип Бойдуник, перебуваючи тепер на відвідинах у ЗДА, відвідує поодинокі українські громади та виголошує доповіді на актуальні теми. Користаючи з його недавнього виступу в Ютиці, Н. Й., місцевий кореспондент „Свободи" п. І. С-ич поставив йому кілька запитів на актуальні українські теми і одержав такі відповіді:

Запит: Як оцінюєте заяву Виконавчого Органу УНРади про зірвання співпраці з АКВ, і чи в зв'язку з цією заявою можливий поворот ОУН до УНРади?

Відповідь: Щоб дати належну оцінку заяви ВО УНРади про зірвання співпраці з АКВ, треба мати її повний текст. Покищо маємо в українській пресі лише коментарі, чи інтерпретації „окремого листа" до АКВ, чи „вичерпного меморандуму" до „відповідних американських чинників у Вашингтоні". В тих пресових коментарях, чи відомостях, зачерпнутих з „Бюлетеня Інформаційного Бюра", сказано, що ВО УНРади „не вважає себе пов'язаним" з АКВ, і то лише „у зв'язку з останніми подіями в міжнародній політиці, зокрема в справі резолюції Конґресу ЗДА про встановлення Тижня Поневолених Націй і знехтування цієї справи Американським Комітетом Визволення та його Радіостанцією Свобода в Мюнхені".

Вже сама ця мотивація зірвання „пов'язання" ВО УНРади з АКВ мимоволі викликає застанову і застереження. В цій мотивації чомусь узято наслідки за причини, а причини за наслідки, бо ж відомо, що не знехтування Тижня Поневолених Націй „змінило" і визначило „шкідливу для визвольно-незалежницьких прагнень українців" „непередрішенську" політику АКВ, а навпаки — ця шкідлива політика АКВ, яку він веде від початку свого існування, заставила його знехтувати деклярацію Конґресу ЗДА про Тиждень Поневолених Націй.

Далі, в тих пресових коментарях сказано, що в листі до президента АКВ, Виконний Орган УНРади „пропонує зревідувати доцьогочасні напрямні політики й умови праці інституції АКВ", а в меморандумі до Вашингтону „подано декілька конкретних суґестій". Щоб дати оцінку тому листові і меморандумові, треба бути ознайомленим з тими пропозиціями і суґестіями.

Далі треба брати до уваги й те, що сказано в тих пресових коментарях, а саме, що „у вище зазначених питаннях Виконавчий Орган перебуває в контакті з Президією Паризького Бльоку, який має в скорому часі відбути надзвичайне засідання для схвалення відповідних заходів з рамени Паризького Бльоку". З попередньої практики відомо, що ВО УНРади постійно оправдував себе рішеннями Паризького Бльоку. Ану ж Паризький Бльок і цим разом не дасть згоди на поставу ВО УНРади в питанні відношення чи не - „пов'язання" з АКВ? Вкінці треба взяти до уваги й те, що в самому таборі УНРади є різні інтерпретації того листа і меморандуму ВО УНРади. Прикладом цього, між іншими, можуть служити резолюції „пленарної наради представників усіх організацій Демократичного Українського Координаційного Центру Америки" (ДУКЦА), що відбувалася в Ню Йорку, 6 грудня ц. р., в яких сказано про „ставлення до цих фактів" лише як про „протест" ВО УНРади. Не зупиняюсь над додатковою, загадковою мотивацією того „протесту" і постави ДУКЦА, а саме — „зміною назви радіовисильні АКВ" в Мюнхені з „Визволення" на „Свобода", бож „Свобода" має глибше чи ширше значення, як само „Визволення', хоч та зміна не має жадного значення і впливу на зміну „непередрішенської" політики АКВ, так, як не мала того впливу на цю політику зміна назви АКВБ на АКВ.

Отже цей лист ВО УНРади до АКВ та меморандум до Вашинґтону ще не дають достатніх підстав чи передумов для розгляду питання можливостей повороту ОУН до УНРади.

Зрештою, відмічення в „Бюлетені Українського Інформаційного Бюра", що — „Виконавчий Орган підкреслює при тій нагоді, як то вже не раз робив раніше, що українці, які працюють в інституціях АКВ, гідно виконують свої обов'язки, захищаючи українські інтереси й борячись за здобутки для української справи", також дають підстави до обережности і повздержливости. Поминаючи питання, як можна, „захищати українські інтереси", коли „напрямок праці АКВ завдає шкоди визвольно-незалежницьким прагненням українців", з повищого відмічення виходить, що, як дотепер, так і надалі члени ВО, Президії і рядові члени УНРади залишаються на своїх постах в інституціях АКВ. Чи ж ті пости й люди не підлягають рішенню ВО УНРади порвати „пов'язаність", „зв'язок" чи „співпрацю" з АКВ?!

Але в поставі і заходах ВО УНРади одно є корисне, а саме, що нарешті авторитетно й прилюдно стверджено, що між ВО УНРади і АКВ існували не лише зв'язок і співпраця, але й „пов'язання", і що ВО УНРади одобрює працю українців, конкретно в тому числі й членів ВО і Президії УНРади в інституціях АКВ. Далі, що непередрішенська політика і праця АКВ „завдає шкоди визвольно-незалежницьким прагненням українців". І вкінці, що це „було причиною виступу з УНРади франції ОУН під проводом полк. Мельника". Все це впродовж повних чотирьох років було заперечуване. Може це теперішнє авторитетне визнання нарешті причиниться бодай до злагіднення, якщо вже не до припинення, нападів проти ОУН за її визвольну політику та виступу з УНРади. Маймо надію, що дальші заходи ВО УНРади розвинуться і підуть в тому напрямі, що стане актуальним питання розгляду потреби переформування і реорганізації Української Національної Ради та розгляду можливостей повороту ОУН до тієї переформованої УНРади.

Запит: Чи в сучасну пору є актуальним питання об'єднання або бодай порозуміння і співпраці між трьома відділами ОУН?

Відповідь: Об'єднання, під яким треба розуміти злиття трьох відламів ОУН в одну ОУН, під сучасну пору хоч не виключене, але майже безнадійне. Двадцять років розламу вижолобили протиєнства так морально-психологічні, як і світоглядово-ідеологічні, а впарі з тим і політично-програмового порядку. Це треба собі усвідомити і одверто сказати. Тому об'єднання чи злиття вимагає довшого розгляду і процесу. Але до нього напевно дійде згодом так, як у 1929 році, також по кількарічній підготові, дійшло до злиття тодішніх трьох націоналістичних організацій і УВО в одну Організацію Українських Націоналістів.

Натомість сьогодні є можливе, а навіть потрібне порозуміння і співпраця між трьома відламами ОУН, байдуже на конкретне оформлення тієї співпраці. І до того треба зміряти. ПУН і ОУН в цьому напрямі постійно робили, роблять і будуть робити заходи. Що ті заходи дотепер не мали успіху, вина в цьому ані ПУН, ані ОУН.

Під теперішню пору це питання, на мою думку, не актуальне, як довго в ОУН(р), чи ЗЧ ОУН не наладнані справи у зв'язку із смертю Степана Бандери. Треба сподіватися, що ті справи будуть скоро наладнані і, можливо, що питання порозуміння знову стане актуальне, і можна буде поробити чергові заходи порозуміння і співпраці трьох відламів ОУН.

Запит: Як оцінює ПУН справу плянованого Світового Конґресу Українців?

Відповідь: Це питання, а зокрема становище до цього питання ПУН і ОУН, було вже кількома наворотами з'ясоване на сторінках паризького „Українського Слова". З'ясовую я його й у своїй доповіді „Що і як далі", яку виголошую при нагоді роз'їздів по терені ЗДА.

При розгляді й устійненні характеру і завдань Світово-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Кедровський

ГЕНЕРАЛ О. ГРЕКІВ

(Зприводу смерти)

Після захоплення большевиками влади в Петрограді, до Києва масово нахлинули офіцери бувшої російської влади. Багато з них з'являлося до Військового Міністерства, шукаючи притулку в Українській Армії. Кожного дня ціла черга стояла їх в Міністерстві. Обер-офіцерів переслухував полковник для доручень при міністерстві О. Пількевич, а штаб-офіцерів і генералів звичайно скеровували до мене, як заступника військового міністра, що відав персональним складом армії.

Кожного дня приходили полковники й генерали, які за Тимчасового Уряду ставили опір українізації в Армії, а тепер намагалися говорити українською мовою, називаючи себе „щирими українцями", потомками запорожців і навіть „Тараса Бульби". Тоді до міністерства з'явився був навіть останній військовий міністер Тимчасового Уряду, полковник Верховський, який недавно передтим підписав наказ про слідство над бувшими членами Військового Генерального Комітету, над членами Ради Військових Депутатів і взагалі над усіма військовиками-українцями, членами українських організацій та інституцій. — Всіх їх мали обвинуватити в дезертирстві з російської армії. Звичайно, Верховського до Української Армії не прийнято.

Одного дня в мій кабінет увійшов вищий від середнього росту військовий, у простій солдатській сорочці і звернувся з такими словами:

— Я не буду пробувати по-українськи, щоб не калічити мови. Я — генерал-ляйтенант Греків. Про мої здібності свідчить моя відзнака Академії Генерального Штабу, а про бойові заслуги — георгіївський хрест. Я вважаю себе територіяльно українцем, бо маю невеликий маєток на Чернігівщині. Не хочу служити большевикам. В Українській Армії прийму становище, яке мені призначать, — навіть полкового писаря.

Я не став більше розпитувати цього незвичайно одвертого відвідувача і наказав адьютантові негайно дати йому записку з призначенням в штаб Командувача Військ Київської Округи Шинкаря. При тому розпорядився написати, щоб Шинкар сам призначив О. Грекова на становище, яке уважатиме потрібним.

Другого дня, коли Шинкар приїхав до міністерства, щоб скласти свій денний рапорт військовому міністрові С. Петлюрі, він зайшов до мене й повідомив, що призначив генерала Грекова на становище начальника Штабу Київської Військової Округи.

Від того часу генерал О. Греків став на службу в Українській Армії, де показав себе визначним організатором і полководцем. В короткій замітці не буду писати про його блискучу працю на користь Української Держави.

Востаннє на Україні бачив я генерала Грекова у 1919 р. коли він був на становищі військового міністра УНР. Виїжджаючи до Туреччини на пост військового атташе, я зайшов до міністерства, щоб скласти міністрові прощальну візиту. Тут між нами вив'язалася розмова про військові операції в зв'язку з відступом нашої армії під ударами червоної.

Генерал Греків запитав мене, як я думаю, чи втримаємо ми якусь територію в своїх руках. На це я відповів, що такою територією може бути Галичина, де населення не заражене большевизмом і не розагітоване. Міністер сказав, що він такої самої думки, і тому вже раніше дав наказ концентрувати військове постачання й воєнні припаси в Галичині, в районі Станиславова, Коломиї і Стрия. На жаль, цей плян не довелося йому перевести в життя через невдачі на фронті, внаслідок яких одну частину нашої армії відкинено на Волинь, а Запорізький корпус приневолено відступити в Румунію, де його румуни, порушуючи свою обіцянку не зачіпати цілости корпусу, обеззброїли.

Потім я зустрічався часто з генералом Грековим у Відні в 1921-1923 році, вже як з приватною особою. Хоч наші погляди на дальші шляхи української визвольної акції розходилися, він завжди був толерантним і безперечно чесним у своїх переконаннях.

За ввесь його труд і посвяту українській визвольній боротьбі в часи його активного перебування в Українській Армії, за що поплатився потім 10ма роками совєтської каторги, належить йому глибока пошана і вдячність.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

„Першого Листопада" в Асторії, Н. Й.

Українська громада в Асторії, що складається в більшості з тут народжених українців, деякі з них вже друга генерація, рішила знову влаштувати святочну академію, присвячуючи її 41-м роковинам Листопадового Зриву. Ініціятивною та виконавчою силою були члени хору гр. кат. церкви Чесного Хреста при співучасті шкільної молоді. Програма під проводом бувшого голови хору, п. Стельмаха складалася з чотирьох частин: 1. Похід на війну, 2. Стрільці під час бою, 3. Поворот до дому та 4. Зображення живучости ідеї Листопадового Зриву.

Згідно з темою частин були підібрані відповідні пісні та деклямації.

Пісні були у виконанні парохіяльного хору під диригентурою проф. Лиська; пані Стельмачук, солістка хору, виконала дві пісні у своєму власному супроводі на піяно. Деклямації та рецитації були у виконанні таких осіб: Марія Климишин, Ярослав і Мирослав Благий, Мирон Митрук, Ярослав Волосенко, Е. Оприско, В. Драбик, Роман Гречило, Б. Гойдаш, Стятослава Снігурович, В. Старух, Євген Гречило, Катерина Лехіцька та проф. Фетчин. — Головну промову сказав Олександер Дрожевський.

На імпровізованій сцені парохіяльної залі був положений гріб з березовим хрестом, обвішаний зеленими вінками. Почесна варта, при гробі, що складалася з ветеранів, віддала честь поляглим героям.

Пані Різник зі Союзу Українок сказала кілька слів про українських героїнь, що полягли в боротьбі за волю України та просила присутніх зложити добровільні датки на українських інвалідів та сиріт, на що дохід був призначений.

Постійно зростаюча тутешня громада вже плянує влаштувати Шевченківську Академію; а 31-го січня, 1960, парохіяльний хор та танцювальна група під керівництвом П. Оприсків дає вечір пісні і танку в школі св. Юра, на 6-ій вул. в Ню Йорку. Дохід призначений на сплачення довгу школи св. Юра та на будову нової церкви в Асторії. **Х. Б.**

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇЙ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

Листопадове Свято у Вунсакет, Р. Ай.

29-го листопада 1959 року був призначений у Вунсакеті Листопадовим подіям. В українській, православній церкві ім. св. Михаїла після Служби Божої відслужено панахиду за спокій душ поляглих героїв. Перед панахидою о. прот. Михайло Мостенський виголосив змістовну промову. Настрій був справді і врочистий і зворушливий. Під час панахиди співав чол. хор „Бандура".

По полудні відбулася Академія. Почалася співом американського гимну. Вступне слово мав п. Іван Кокольський, який підкреслив значення Листопадового Зриву і гарячим словом змалював боротьбу за волю України в пізніших роках, згадавши імена поляглих від ворожої руки українських національних героїв: Головного Отамана Симона Петлюру, Євгена Коновальця і Степана Бандеру. Тон вступного слова був надзвичайно сильний і зворушливий і надав настрій цілій Академії.

По промові чол. хор „Бандура" відспівав в'язанку стрілецьких пісень Гайворонського. Третьою точкою програми була гарна декламація вірш „Наш Львів" учнем „Рідної школи" Іваном Градюком. Хор „Бандура" відспівав „Їхав стрілець" і „Накрила нічка" — муз. Гайворонського. Виконання було бездоганне.

Святочну промову виголосив п. Іван Базарко з Ню Йорку. Почавши промову грецьким мітом про Антея, про непереможно цілющу міць землі, — п. І. Базарко підкреслив непереможне стремління до волі українського народу, що, мов античний Антей з новою силою іде до своєї мети — Самостійної Держави.

Перед перервою о. прот. Михайло Мостенський закликав не забувати героїчних подій і відгукнутися на них щедрими датками на Український Національний Фонд.

Після перерви хор „Бандура" гарно виконав „Встає хмара", муз. Кошиця. Вірш Сосюри „Любіть Україну", деклямувала учениця „Рідної Школи" Іванка Косюк. Її деклямація зробила на присутніх дуже гарне враження.

Хор „Бандура" проспівав „Прометей", муз. Стеценка, і „Засяло сонце", муз. Недільського. За останні роки хор придбав широку популярність не лише між українцями, але й між американцями, які часто запрошують хор на свої свята й імпрези і висловлюються про нього з найбільшою похвалою. Це, безперечно, дуже приємне і вартісне явище в нашому місцевому житті. Українська громада завжди виявляє до хору найбільшу прихильність. Диригент хору — проф. Т. Пасічник.

Марія Глядик заграла на скрипці Шумана „Мрію". Молода артистка показала, що вона вже починає відчувати інструмент і щиро передавати на ньому свої настрої. Супровід грала Варвара Барр. Потім Павло Черкас заграв „Менует" Бокеріні. У грі відчувалася гарна техніка і щирість передавання звукових настроїв. Потім вони обидвоє заграли пісню „Маєва нічка" Ярославенка. Присутні подякували їм щирими оплесками.

Дуже гарно репрезентувала себе Варвара Барр у грі на піяно. Грала „Закувала та сива зозуля", Ніщинського. Гра була добра а присутні подякували їй довгими і щирими оплесками.

Останньою точкою була хорова деклямація вірша Олеся: „Живи, Україно". Деклямували учні й учениці „Рідної школи": Павло Мішанець, Іванна Кокольська, Кері Гембровська, Дженіс Ясінчук, Варвара Павлишин, Діяна Чагарин і Алекс Чагарин. Маленькі декляматори деклямували з відвагою й щирим чуттям. Присутні, подякували дітям довгими оплесками. По закінченні програми п. Михайло Чагарин подякував усім присутнім за вдале виконання програми Академії, а гостям за численну участь у святі і щедрі датки на Національний Фонд.

Свято закінчилося відспіванням українського національного гимну.

Керівником програми був п. Іван Кокольський. Окрему подяку треба висловити членам хору „Бандура" за цілоденну працю і за переведення збірки, а п. Петрові Теперові за її організацію й оформлення.

Степан Лісовий.

Прийняття Виконавчого органу УНРади на честь Архиєпископа Мстислава

Прибувши з Европи для участи в похоронах сл. п. Отаманової Ольги Петлюри, Архиєпископ Нюйоркський Мстислав завітав також до Німеччини. В неділю 6-го грудня відбулася архиєрейська Служба Божа в Людвігсфельді біля Мюнхена, після чого місцева церковна громада приймала Владику спільним обідом. Під час обіду Архиєпископа вітали представники різних українських організацій, при чому першим з мирян промовляв голова Виконного Органу УНРади М. Лівицький. У своєму слові Владика Мстислав зазначив, що йому особливо було приємно почути привіт від ВО УНРади, бо він сам виріс в середовищі Української Народної Республіки і був вояком Армії УНР.

В понеділок 7 грудня Виконавчий Орган УНРади влаштував у своєму приміщенні в Мюнхені скромне прийняття на честь Владики Мстислава. На прийняття, крім пробуваючих в Мюнхені членів ВО і УНРади, прибув з Ульму голова УНРади І. Багряний, а також прибули представники різних українських громадських і наукових установ. Серед присутніх були: представник Апостольської Візитатури отець - канцлер Лескович, ректор УВУ проф. І. Мірчук, ректор УТГІ проф. Савицький, голова відділу УВАН проф. Куринний, голова ЦПУЕН д-р Студинський, голова Об'єднання Жінок пані Бойко, голова Християнського Руху дир. Мартинець, голова Союзу Ветеранів полк. Татарський, голова Спілки Інвалідів полк. Стечишин, директор ЗУАДК-у п. Рудько, голова Спілки Журналістів проф. Зайцев, пані Ребет, д-р Кордюк, проф. Пеленський, проф. Вакало та інші. Владика Мстислав прибув у супроводі отця Дубицького і отця-протодиякона Л. Короля. Владику Мстислава та присутніх гостей вітав голова ВО М. Лівицький. Короткі промови виголосили голова УНРади І. Багряний, голова ЦПУЕН д-р Студинський, проф. Феденко та інші. Довше, глибоко змістовне слово виголосив до присутніх Владика. Після офіційної частини присутні ще довго не розходились і в товариській розмові провели час з дорогим Гостем, аж доки Владика не мусів спішити на потяг до Відня, де він взяв участь в похоронах сл. п. генерала Олександра Грекова.

(Укр. Інформ. Бюро)

Академія на честь Гетьмана . Мазепи та Героїв Базару в Нюарку, Н. Дж.

Українська Православна Громада церкви Святої Тройці в Нюарку, Н. Дж., 22-го листопада 1959 року вшанувала пам'ять Великого Гетьмана України Івана Мазепи і 359-ти Героїв Базару, Академією, яка відбулась в залі української православної церкви Святої Тройці.

Академія почалась у 6-ій год. вечора. Її започаткував сотник Армії УНР, учасник 2-го Зимового Походу п. Є. Хроневич, який попросив присутніх вшанувати пам'ять Великого Гетьмана і Героїв Базару, — вставанням з місць. Юнаки з церкви Святої Тройці О. Митченко і А. Струтинський внесли на залю американський і український прапори, а учні Рідної Школи при церкві Святої Тройці Т. Бурило і А. Степова в національних строях внесли і склали — гарний вінок з цвітів.

Вступне слово виголосив отець Артем Селепина.

Про змагання Великого Гетьмана І. Мазепи і його боротьбу за усамостійнення Української Держави, — виступив з цікавим рефератом, був. голова Церковної Ради Софіївського Собору в Києві, учасник 2-го Зимового Походу, а диякон Української Православної Церкви, кол. полковник Армії УНР, отець Микола Рибачук. Він схарактеризував стан України за часів гетьманування Івана Мазепи, і пригадав присутнім боротьбу Українського Народу під час визвольних змагань під проводом Головного Симона Петлюри.

Сотник Є. Хроневич як наочний свідок трагедії під Базаром розповів присутнім про ту боротьбу і ту завзятість, з якою йшли у бій Герої - лицарі Базару. Вони посвятили своє життя виключно за Волю України, і за ідеали ці поклали свої буйні голови.

Після рефератів відбулася мистецька частина. — „Думу" Івана Мазепи виголосив п. К. Степовий, а вірш „Героям Базару" з мистецьким хистом продеклямувала студентка А. Стойко. Сольоспів „Айстри" під кампаніямент піяністки Л. Радецької виконала п. Ольга Степанюк, а пані Наталка Петряник проспівала дві пісні „Як упав же він з коня" і „Гуде вітер вельми в полі". Виконання обох солісток було добре.

Хор укр. прав. церкви святої Тройці під кер. дир. В. Пташинського гарно проспівав три пісні „Коли ви вмирали", „Ой, горе тій чайці" та „Вперед".

На тлі цього хору, юнаки церкви святої Тройці схрестили американський і український прапори, учні Рідної Школи тримали золотистий Тризуб, а всі присутні проспівали національний гимн.

Заля була заповнена вщерть. На Академії були присутні: прем'єр - міністер Української Народної Республіки проф. Борис Мартос, вояки і старшини Армії УНР, гості і парафіяни.

Цього ж дня в Церкві Святої Тройці відслужено Панахиду по сл. п. Гетьману Івану Мазепі, Голові Директорії і Головному Отаманові Військ УНР. Симонові Петлюрі і 359 Героях Базару. Панахиду відслужив настоятель церкви о. прот. Артем Селепина в співслуженні диякона от. Миколи Рибачука. Перед цим о. Артем звернувся до молящихся з патріотичним словом, пригадавши їм минувшину наших днів, днів боротьби за Українську Суверенну Державу в роки гетьманування Івана Мазепи 250 років тому. Також він пригадав присутнім історію нашої сучасности, історію визвольних змагань 1917—1921 років в часи очолювання цієї боротьби Великим Сином України — Симоном Петлюрою. Пригадав також і тих 359 героїв - лицарів Базару, які йшли в бій за Волю України.

Слід відмітити, що від свого початку Українська Парафія Церкви Святої Тройці в Нюарку та її громада рік річно вшановує пам'ять Героїв Базару. Це буде чи не єдина Парафія на території ЗДА, яка рік річно вшановує пам'ять Героїв Базару. **К. С.**

ЩЕ ТІЛЬКИ 2 ДНІ...

А ПРАКТИЧНО 5 ДНІВ ЮВІЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УНС!

До великої кількости загадок, зв'язаних з ювілейною кампанією УНСоюзу, на приклад: який Відділ здобуде найбільше членів, який організатор займе перше місце, яке місто стане першуном поміж всіми союзовими містами, яка округа здобуде почесть першуна поміж округами або який стейт виб'ється на чоло всіх 28 стейтів та 6 провінцій Канади, в ці останні дні кампанії прийшла нова загадка, так би мовити, математичного характеру: СКІЛЬКИ ДНІВ ЩЕ ТРИВАТИМЕ КАМПАНІЯ? Йдучи за датою цього числа „Свободи", відповідь здавалась би ясною: ДВА! Але не все проста математика дає просту відповідь. Йдучи за традицією, ми щоправда, замикали кожний місяць кампанії в кінцевий його день, але приймали аплікації один чи більше днів після замкнення місячної кампанії, щоб дати змогу організаторам використати для успіхів того місяця також останній його день. Отже, аплікації, переслані поштою останнього дня місяця, були ще зараховувані до того місяця, хоч наспіли до головної канцелярії один, два а іноді й три дні після останньої дати в місяці. Тому, що кінець цього року припадає на четвер, й вислані того дня аплікації не всі можуть наспіти до гол. канцелярії в п'ятницю, а в суботу й в неділю, немає урядування в канцелярії, організатори можуть вислати здобуті аплікації ще в суботу 2 січня, а там, де пошта приймає посилки в неділю, навіть у неділю 3 січня 1960 року. Тому слід поправити „стисло математичне" число 2 дні кампанії на 4 а то й 5 днів! Маючи п'ять „робучих" днів у цій кампанії, союзові організатори матимуть змогу доповнити свої неповні ще квоти, або свої осяги вдатно заокруглити. Закликаємо їх зробити цей останній тиждень кампанії найбільш успішним у цілім цім ювілейнім році.

Організатори й секретарі УНСоюзу!

1. Заокругліть число здобутих членів до 25, щоб здобути місце на почесній листі УНСоюзу в його ювілейному році!
2. Заокругліть число здобутих членів, до 50, щоб здобути безплатний побут на Союзівці!
3. Доповніть число здобутих членів бодай до п'ять, щоб одержати спеціяльну грошову винагороду за всіх членів, здобутих в 1959 році!

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

УНРАДА, КОНСОЛІДАЦІЯ І СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ В ОЦІНЦІ ПРЕДСТАВНИКА ПУН

(Закінчення зі стор. 2)

го Конґресу Українців треба брати, і ПУН і ОУН бере до уваги політично-правний статус, в якому знаходиться переважна більшість українців поза межами України у вільному світі, і ті соціологічні процеси, які закономірно і неухильно відбуваються з ними, та, вкінці, зв'язані з тим статусом і процесами вимоги, потреби і можливості. У зв'язку з цим, щоб оминути формально-правні і життєво-практичні ускладнення, а зокрема з уваги на формування і нормування суспільного життя українців осілих і угромадянених з їхніми обов'язками супроти держав їхнього осідку і нової Батьківщини — з одного боку, а з другог — з уваги на незалежне ведення визвольної політики, зокрема дипломатичної акції, і також незалежне керування ними, ми мусимо розмежувати суспільно-громадську ділянку і ділянку суто політичну, власне визвольно-політичну, в повному й вичерпному цього слова значенні. Це є в інтересі обох цих ділянок. Якенебудь пов'язання, а зокрема організаційне пов'язання тих двох ділянок, може ускладнити, гальмувати, а то й знівечити заходи і акції так одної, як і другої ділянки. Це знаємо з практики в часі другої світової війни. Ми не смієм повторювати помилок.

Це далеко не означає, що суспільно-громадським організаціям чи їхнім надбудовам заперечується право інтересуватися чи втрявати в політику. Зовсім ні. Лише їхня політичність, силою обставин і їхнього статусу, обмежена дпомогою в політиці чи дипломатичній акції, а не веденням і керуванням визвольною політикою чи дипломатичною акцією, які (керування і ведення) належить до суто політичних чинників, які мусять бути в тому веденні і керуванні зовсім незалежні і нічим необмежені, чи супроти когось чи чогось зобов'язані чи „пов'язані".

Основне завдання Світового Конґресу Українців — розглянути і в загальному намітити шляхи, методи й засоби організування суспільно-громадського життя українців поза межами України у вільному світі, а зокрема збереження і плекання українських національних духово-культурних питоменностей осілої і угромадяненої еміґрації, чи іміґрації.

Тим самим Світовий Конґрес Українців повинен мати суспільно-громадський характер. Згідно з цим характером, участь в СКУ мали б брати представники суспільно-громадських організацій державно-теренового значення.

Розуміється, що крім цього основного завдання, СКУ повинен розглянути й питання потреби і можливостей допомоги свому національно-матірному пневі, українському народові у його визвольних змаганнях з московсько-большевицькою окупацією. Так само СКУ може й повинен заманіфестувати у відповідній формі згідність з українським народом у його визвольних змаганнях.

У зв'язку з цим Світовому Конґресі Українців можуть і повинні взяти участь також представники українських політичних угрупувань, у ролі обсерваторів з дорадчим голосом.

В доповненні треба сказати, що завданням СКУ є також покликати до життя Світовий Союз Українців, чи якоїсь іншої назви постійний орган СКУ, який координував би і дбав би про реалізацію постанов Світового Конґресу Українців.

Не зупиняюсь над технічною сторінкою підготови й відбуття СКУ. Як мені відомо, в цьому напрямі роблять заходи УККА, КУК та ПАУК. Одно лише тут слід відмітити, що в цих заходах повинні активно допомогти українські політичні угрупування, бо відбуття СКУ і створення ССУ є в інтересі так суспільно - громадських організацій, як і політичних угрупувань.

При цьому слід відмітити, що немає найменших підстав припускати, що СКУ чи ССУ можуть стати політичним центром. Політична ділянка, відмежована від ділянки суспільно-громадської, так само повинна мати й окремий політичний центр, за який мусять подбати вже політичні угрупування. Можливо, що СКУ і ССУ й до того причиняться.

І. С-ич

Вступайте в члени Українського Народного Союзу, бо він дає Вам дешеві та вигідні роди забезпечення життя і рівночасно є оборонцем українсько справи в Америці. Український Народний Союз поважають і американці не тільки завдяки його 73,000 членів і 22-мільйонового майна, але і за його гідну, високопатріотичну поставу в обороні свобода.

Ще два Народні Доми „Просвіти" в Арґентині

Товариство „Просвіта" в Арґентині, що має за собою 35 років існування та начислює понад двадцять філій, з яких більшість має власні доми, а ті, що дотепер їх не спромоглися набути, роблять всі можливі заходи, щоб це осягнути, бо це підсилює діяльність Філії, та дає змогу належно розвинути її діяльність.

До таких філій, що активно змагають до набуття власного дому, належить Філія Т-ва „Просвіти" в місцевості Лявалажоль (провінція Буенос Айрес), де цьогорічна активна Управа закупила відповідний дім, який тепер реставрується до потреб Філії, після цього вілбудеться його посвячення та відкриття.

Філія „Просвіти" в місцевості Ісідро Касанова, одна з наймолодших філій також приступила до будови власної домівки, закуплюючи площу та будівляні матеріяли. Дня 4-го жовтня ц. р. започатковано будову цеї нової української твердині, яку поблагословив найстарший віком член Філії, п. Григорій Борик такими словами: „Дай нам, Боже, в добрий час почати та скоро викінчити. Хай на цьому місці стане „Дім Просвіти", як свідок нашої єдности, сили і культури".

Слід зазначити, що до будови власної домівки приготовляється також філія „Просвіти" в місцевості Саранді (передмістя Буенос Айреса), яка вже закупила відповідну площу, а тепер веде акцію придбання фондів, щоб започаткувати будову тринадцятого з черги Народного Дому „Просвіти" в Арґентині. **(дн.)**

Загальні Збори НаСУС-а в Лювені

15-го листопада українські студенти в Бельгії, зарганізовані в Національний Союз Українських Студентів, відбули Річні Загальні Збори в приміщенні свого гуртожитку.

В зборах взяли участь члени та гості. Присутні вибрали Президію в складі: Е. Гановський — голова, Ірина Лощенко, Г. Панчук — секретарі. Після усних та письмових привітів, що зложили різні громадські організації, приступлено до звітів.

Уступаючий голова, Олесь Кутняк, був відсутній, то містоголова Д. Коваль, в своєму звіті підкреслив, що, не зважаючи на мале число членів НаСУС-а, проведено працю в обставинах можливости. Треба не призабувати, що в Лювенському осередкові містилися клітини ТУСК, ОБНОВА та частина К. К. СУМ-у.

Інші члени Управи звітували з поодиноких референтур. Дискусії порушили ряд питань, що стосуються дальшої праці та перспектив НаСУС-а. На пропозицію Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючій Управі. В склад новообраної Управи ввійшли: І. Мигул — голова, Д. Коваль — містоголова, та реф. зовн. зв'язків: С. Лощенко, Д. Федорика — культ. осв. реф., І. Дерев'янка — фін., спорт. прес. - реф. Контрольна Комісія: Левицький — голова. Товариський Суд: Бачинський — голова.

Загальні Збори доручили новообраній Управі висловити в імені НаСУС-а щиросердечну подяку за батьківську опіду люевенським осередком Їх Екс. Кир Іванові та університетським властям. Збори радіють з приводу 30-річчя архипастирської праці Їх Екс. Впр. Владики Кир Івана і долучаючись до всьоог українського громадянства, висилають Архиєп. Кир Іванові з цієї великої нагоди свої найщиріші побажання многих літ та вислови глибокої вдячности і синівської відданости.

І. Дерев'янка

Д-р В. М. Стенлі знайшов віруси в людських пістряках

Шикаґо. — Спеціяліст від вірусів в Каліфорнійському університеті проф. д-р Венделл М. Стенлі, який в 1946 році дістав був нагороду Нобеля в ділянці хемії промовляв на зборах Американського Т-ва для Заавансованих Наук і твердив, що тканини людського організму, хворі на пістряка, мають численні недосліджені досі віруси, що може бути доказом, що ті віруси можуть спричиняти недугу пістряка. Д-р Стенлі заявив, що не можна ще з певністю твердити, що ці віруси, — це спричинники пістряка чи вони тільки „причепилися" до тих хворих тканин. Та певне є те, що це не є „звичайні віруси, які ми вже знаємо з інших недуг", — каже д-р Стенлі. В кожному пістрякові є віруси, і тому можна сказати, що коли хтось шукає за ними в пістрякових тканинах, то їх напевно знайде.

ПІД ЧАС 3-ДЕННИХ ВАКАЦІЙ ЗГИНУЛО 602 ОСОБИ

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки повідомила, що під час триденних вакацій від 6-ої години ввечорі в четвер 24-го грудня до півночі з 27- на 28-го грудня на шляхах ЗДА згинуло 488 осіб, з того найбільше в Каліфорнії — 35, а на другому місці стоїть Ню Йорк — 34. В пожежах згинуло 42 особи, а в інших нещасливих випадках — 72, так, що разом під час Різдва згинуло 602 особи. Рада Безпеки передбачала, що згине 530 осіб на самих тільки шляхах, бо 1952-го року під час триденних вакацій згинуло було на дорогах аж 523 особи.

З Мазепинських Днів

(З діяльности Культурно-Артистичного Українського Молодечого Гуртка ім. Т. Шевченка в Монтреалі)

На початку 1959-го року, присвяченого Гетьманові Мазепі Гурток (голова І. Семенюк) виступив у французькому клюбі „Аккорд", подавши в рефераті, деклямаціях віршів (з В. Гюґо по-французьки) і сольових співах інтернаціональній публіці відомості про Гетьмана. Тепер, (в грудні) Гурток був запрошений взяти участь у загальнім святкуванні 250-річчя смерти Мазепи. Члени Гуртка виконали на Академії — „Баль в Батурині" за інсценізацією п-і Н. Русової і під її керівництвом з поеми Ю. Дарагана „Мазепа".

Це була несподіванка для Монтреальської публіки. Був поданий образ нашого трагічного і прекрасного минулого.

Цей короткий образ вдало віддав ту епоху характерів „з криці і шовків", коли козацьке лицарство, то козакувало на Січі, то в рідкі моменти одпочинків від війн бенкетувало у замках, але не раз просто з балю на звук сурми йшло у похід. У 16, 17 і 18 віці це була поезія бурхливого і романтичного життя. Юрій Дараган у своїй поемі прекрасно накреслив той стиль і ту атмосферу часів Мазепи, а виконавці добре подали на сцені той образ з нашого славного минулого.

Зачалася інсценізація вступним словом Д. Трохиняка. Д-р Ю. Русов представив публіці кожного з виконавців і пояснив, яких історичних осіб вони грають. Рецитатор продеклямував вступ до поеми „Мазепа" Дарагана. При останніх його словах почулися згуки менуету у виконанні славної піяністки Л. Жук, яка по-мистецьки акомпаніювала до танців. Завіса відкрилася і дійсно на залю вийшли „повільним кроком менуету" пари виконавців. Слід відмітити віддану працю пані Таїси Лежай (з Кодлярів), яка вивчила молодь Гуртка стилево й граційно танцювати той стародавній танок. Артистки в історичних костюмах епохи Людовика XIV-го і артисти в козацьких костюмах часів Мазепи дали публіці гарний образ, і трохи не кожна фігура танку переривалася гучними оплесками. Ролю княжни Дульської перевела Н. Ващенко, яка дала кокетливу і чарівну постать. Ролю Мотрі виконала Л. Киш, яка пригадала Мазепі, що „час не жде, росте, росте трівога". Княгиню Вишневецьку, куму Мазепи, вдало відіграла Л .Лугова. Її партнеркою з лівої групи була княгиня Любомирська — кревна Мазепи. Цю ролю відіграла Ф. Якимів. Чотири жіночі постаті (бе зслів) прикрашали баль своєю грацією в танцях і німих сценах. Ці ролі відіграли: Н. Кроль, М. Набунська, М. Ханич і М. Петришин в ролях княгині Слуцької, Обидовської (сестри Мотрі) Орликівни і Корибутівни.

Ігор Луговий блискуче перевів ролу Мазепи. Його фінальний монолог: „Брати! Заслонимо шаблями ми рідний край від москалів..." викликав овації збоку глядачів.

Два полковники, що мали поруч із Мазепою головні ролі, виявили дві цікаві індивідуальності: неспокій і гостре напруження, що вибухало пристрасним поривом любови до Краю і протестом проти ганьби від Москви, подав у постаті полковника Д. Апостола — М. Безкоровайний. Його партнером був полковник Д. Горленко (І. Марченко), що віддав все те хвилювання, яке було на Запоріжжю. „Запорожці як бджоли гудуть. Чом не хоче Гетьман донині простувати на вольную путь!?". Сцена присяги з вихопленими шаблями і окликами слава під музику „Гей, не дивуйтесь..." блищала якимось справжнім піднесенням і щирим переживанням і в артистів і в публіки.

Секретар -писар Мазепи — П. Орлик (п. Фігура) на протязі цілої інсценізації дав прекрасну постать того гарячого патріота, що вів справу Мазепи ще яких 20 років після смерти Гетьмана.

Ролі без слів полковників і сотників добре виконали Г. Тесля, Р. Калюжний, Х. Безкоровайний, Жан і Іве Якимови і І. Комашицький.

Слід відмітити, що більшість з цієї групи молоді є вихована вже у Франції чи у Бельгії, і тому має навіть трудноці з українською мовою. Але знаючи добре і французьку історію і французьких клясиків, та молодь охоче схоплює і все своє українське, коли воно стоїть на тім рівні, що і західньоевропейське. Треба дати молоді Україну у сенсі і у візії її історичного мистецького романтизму і героїки, черпаючи матеріял з історії і героїчної клясики. Нам скаже дехто, що „народ цього не зрозуміє" .Ні, наш нарід завше зрозуміє все, що є високо мистецьке і героїчне, а наша молодь прагне показати „хто ми, чиїх батьків діти".

У. М.

Посмертна згадка

ПЕТРО ЛИСЯК, довголітній член Бр. Св. О. Николая, Відділ 104 УНСоюзу в Перт кій Амбой, Н. Дж., помер по тяжкій недузі дня 20 грудня 1959 р. Покійний походив зі села Пашова, повіт Лісько, Західна Україна, прожив 76 років. Оставив у глибокім смутку 3 сини: Івана, Дмитра і Стефана та 2 дочки Марію, Гелену і 5 внуків. Похорон відбувся дня 23 грудня 1959 р. з похоронного заведення до української греко-кат. церкви Успення Пресв. Богородиці при участі родини, членів Бр. св. о. Николая та приятелів на звинтар парафіяльний. В. П. П.!

Г. Мисак, секр.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 21, повідомляє всіх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, що **Загальні Річні Збори** відбудуться в неділю, 3-го січня 1960 року, в год. 2-ій по пол. в Українському Меморіальному Осередку св. І. Хрестителя. Управа буде вдячна всім тим членам, які своєю присутністю виконають свій членський обов'язок. На порядку **Зборів: звіти вибір нової Управи на 1960 р. та інші** справи. — І. Бараник, секр.

БОСТОН, Масс. — Річні Збори Відд. 374, відбудуться в неділю, 3-го січня 1960 р., в церковній залі св. Юра під ч. 152-154 Tyler St., зараз по співаній Службі Божій, в год. 12:30. Управа просить про численну участь на цих Зборах з огляду на звіти та вибір нової Управи на 1960 рік. — М. Кисіль, фін. секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — 240-ий Відд. ім. Є. Коновальця повідомляє усіх своїх членів, що **Річні Загальні Збори** відбудуться в неділю, 3-го січня 1960 р., в год. 2-ій по пол., в залі УНДому при Вест 14-ій вул. З уваги на важливі організаційні справи та 10-літнього Ювілею Відділу, проситься усіх членів обов'язково прибути. На випадок, коли б більшість членів не явилася на час, Збори відбудуться одну годину пізніше, без огляду на число присутніх. — Управа.

БРІДЖПОРТ, Па. — Б-во св. ап. Петра і Павла, Відд. 383 повідомляє своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 10-го січня 1960 р., в год. 1-ій по пол., в парафіяльній залі під ч. 494 Ford St. Управа запрошує всіх членів на Збори, щоб вислухати звіти з діяльности Управи за 1959 рік. — М. Буката, предс.; Ю. Кушнір, касир; І. Грозінський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Управа Б-ва св. Володимира, Відд. 286, повідомляє, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 10-го січня 1960 р., в УНДомі при Окленд і Фліт вул., в год. 3-ій по пол. На порядку: вибір Управи на 1960 рік. — В. Челак, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Повідомляється всіх членів Відд. 484 ім. Т. Шевченка, що **Річні Збори** відбудуться в суботу, 2-го січня 1960 р., в год. 7-ій веч., в приміщенні церковної залі при 1108 Стейт вул. Запрошується Шановних Членів прибути точно на означений час, щоб мати змогу вислухати звітів Управи та Контрольної Комісії, а опісля вибрати нову Управу на 1960 р. — В. Запаранюк, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Пластовий Відділ 472, повідомляє всіх членів, що **Річні Загальні Збори** відбудуться в неділю, 3-го січня 1960 р., в год. 10-ій ранку, в Пластовій Домівці при вул. Шикаґо Еве. і Левіт. На порядку нарад: звіти Проводу і Контрольної Комісії, вибір нового Проводу на 1960 рік й інші важливі справи. Проситься всіх членів прибути на час, а членів, які залягають з вкладками — вирівняти свої залеглости. — д-р Р. Крупка, предс.; С. Кочій, секр.

WILKES-BARRE, Pa. — Управа Т-ва св. Івана, Відд. 223, подає до відома, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 3-го січня 1960 р., по другій Службі Божій, в церковній залі. На порядку: звіт Управи та вибір нової Управи на 1960 р. Проситься про численну участь. — Управа.

Приймається ОГОЛОШЕННЯ Святочних Побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.25
1 цаль через 2 шпальти	4.25
2 цалі через 2 шпальти	8.50
3 цалі через 2 шпальти	12.75
4 цалі через 2 шпальти	17.00
5 цалів через 2 шпальти	21.00
6 цалів через 2 шпальти	25.00

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в надальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — **найпізніше до 31-го ГРУДНЯ 1959 р.**

ТАРЗАН, ч. 4,383. Дух появляється.

"THE LAST SACRIFICIAL CEREMONY WAS IN FULL PROGRESS," RELATED MOLU. "MY PEOPLE WERE AT THE CLIFF'S EDGE; KRAKA'S OFFERING WAS READY--"

"WHEN SUDDENLY THERE WAS A DISTURBANCE BELOW. THE WATERS SWIRLED AND AN ARM APPEARED--"

"ABRUPTLY A GHOSTLIKE FIGURE ROSE FROM THE LAKE AND CLIMBED ONTO A ROCK! WE WERE PETRIFIED!"

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

— Остання жертовна церемонія була в повному ході, — оповідав Молю. — Мої люди були на краю кручі; жертва для Краки була готова...

Аж нагло виникло порушення внизу. Вода завирувала, і появилася рука...

Негайно з озера виринула постать і вилізла на скелю. Ми всі скам'яніли.